

V Bruseli 24. 10. 2023
COM(2023) 669 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Európsky akčný plán v oblasti veternej energie

1. ÚVOD

Veterná energia je obnoviteľná, vo veľkej miere dostupná v EÚ a bezpečná. Zohráva zásadnú úlohu pri plnení cieľov EÚ v oblasti dekarbonizácie a pri zabezpečovaní čistej, cenovo dostupnej a bezpečnej elektrickej energie pre naše domácnosti, priemysel a v čoraz väčšej miere aj pre odvetvie dopravy. Rozšírením veternej energie a odvetvia veternej energie v celej EÚ sa vytvoria kvalitné pracovné miesta a posilní naša energetická bezpečnosť.

Prognózy zavádzania veternej energie v EÚ a celosvetovo sú optimistické. Cieľ EÚ vyrábať do roku 2030 aspoň 42,5 % energie z obnoviteľných zdrojov si vyžiada zvýšenie inštalovaného výkonu z 204 GW v roku 2022 na vyše 500 GW v roku 2030¹. Celkovo by ročné zvýšenie výkonu veternej energie malo dosiahnuť aspoň 329 GW ročne do roku 2030, ak sa má do roku 2050 dosiahnuť emisná neutralita, čo je viac ako štvornásobok súčasnej miery zavádzania (75 GW)².

Napriek tomu európske odvetvie veternej energie v nedávnom čase čelilo ťažkostiam pri prevádzke svojich činností. Všetci najväčší výrobcovia veterných turbín vykázali v roku 2022 značné prevádzkové straty³. Pritom so 16 GW výkonu nových projektov v oblasti veternej energie inštalovaných v roku 2022⁴ sa ani len nepribližujeme k inštalovanému výkonu na úrovni 37 GW ročne, čo je nevyhnutné na účely nákladovo efektívneho príspevku k dosiahnutiu cieľov EÚ do roku 2030.

Táto situácia si vyžaduje okamžité opatrenia. EÚ nemôže zdvojnásobiť rýchlosť zavádzania veternej energie bez zdravého, udržateľného a konkurencieschopného dodávateľského reťazca odvetvia veternej energie. A odvetvie veternej energie nemôže byť zdravé bez jasného a bezpečného plánu projektov, ktoré priťahujú potrebné financie a ktoré na globálnej úrovni súťažia za rovnakých podmienok.

Navyše energetická kríza nasledujúca po celoplošnej invázii Ruska na Ukrajinu podčiarkla riziká vyplývajúce z prílišnej závislosti od dominantného zahraničného dodávateľa fosílnych palív a dokázala význam veternej energie a iných obnoviteľných zdrojov energie pre stabilitu a bezpečnosť energetického systému. Vo svete, ktorý prechádza rýchlou zelenou a digitálnou transformáciou, majú čisté technológie ústrednú úlohu v otvorenej strategickej autonómii Európy. Vzhľadom na to predsedníčka von der Leyenová 13. septembra 2023 vo svojom prejave o stave Únie uznala, že odvetvie veternej energie v EÚ čelí neobvyklej kombinácii problémov, a oznámila balík európskych predpisov o veternej energii. Cieľom tohto akčného plánu je podpora spoločností EÚ pôsobiacich v odvetví veternej energie a zvýšenie ich konkurencieschopnosti s cieľom zabezpečiť, aby odvetvie veternej energie mohlo naďalej zohrávať kľúčovú úlohu v zelenej transformácii.

V tomto akčnom pláne sa uvádzajú opatrenia, ktoré by sa mali súrne prijať na dosiahnutie tohto cieľa. Akčný plán takisto nepriamo podporuje ďalšie odvetvia čistej elektriny vrátane

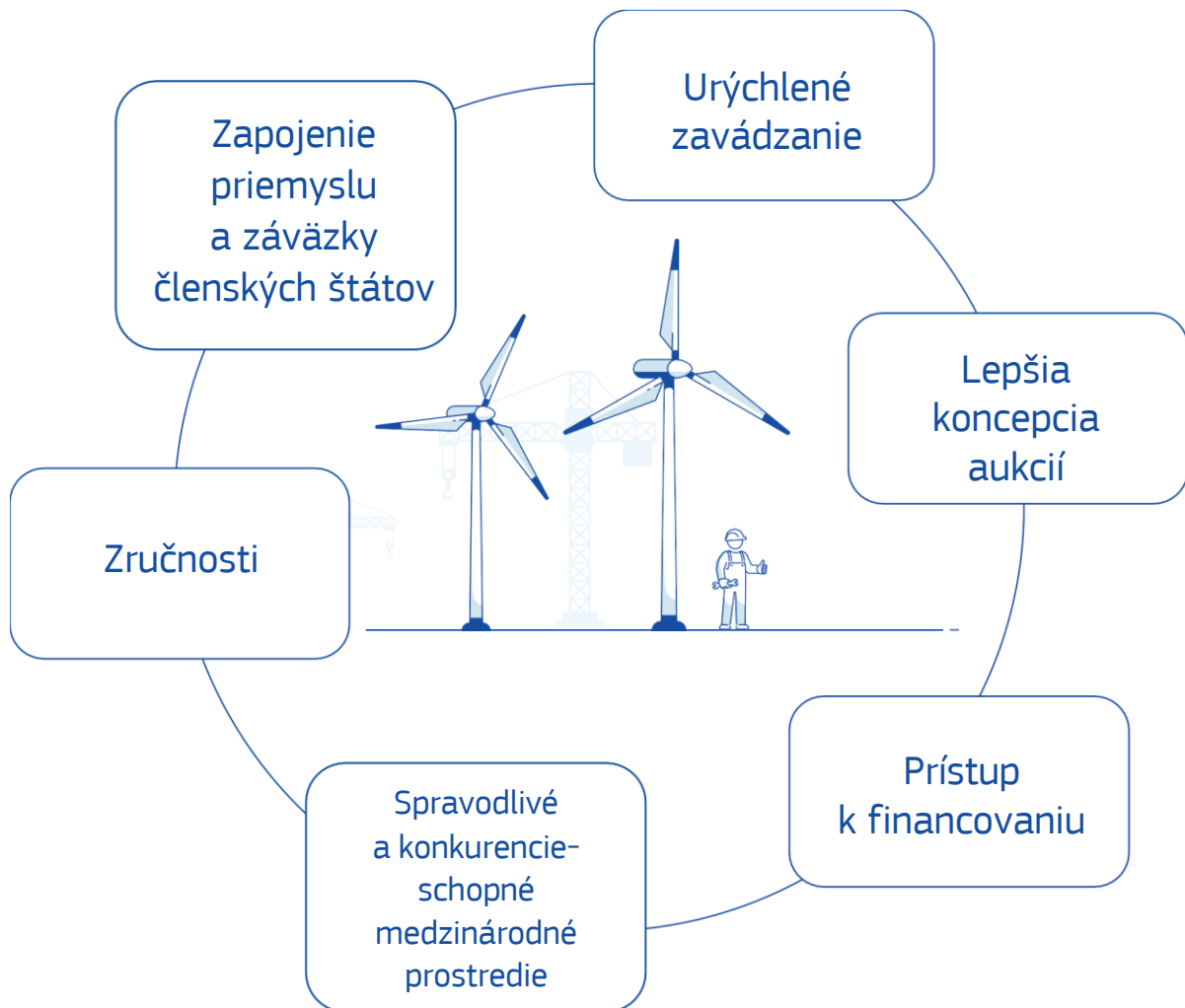
¹ Scenár MIX v rámci politických scenárov na plnenie Európskej zelenej dohody (k dispozícii na adrese: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/energy-modelling/policy-scenarios-delivering-european-green-deal_en).

² IRENA, Výhľad svetovej energetickej transformácie na rok 2023.

³ Správa spoločnosti Rystad (2023), *The State of the European Wind Energy Supply Chain* (Stav európskeho dodávateľského reťazca odvetvia veternej energie).

⁴ WindEurope (2023) *Wind Energy in Europe-2022 Statistics and the outlook for 2023-2027* (Veterná energia v Európe – Štatistika za rok 2022 a výhľad na roky 2023 – 2027).

odvetvia slnečnej energie, keďže niekoľko navrhovaných opatrení sa týka všetkých obnoviteľných zdrojov energie. Je postavený na **šiestich hlavných pilieroch koordinovaného úsilia Európskej komisie, členských štátov a priemyselného odvetvia**: i) urýchlené zavádzanie prostredníctvom zvýšenej predvídateľnosti a rýchlejšieho vydávania povolení; ii) lepšia koncepcia aukcií; iii) prístup k financovaniu; iv) vytvorenie spravodlivého a konkurencieschopného medzinárodného prostredia; v) zručnosti a vi) zapojenie priemyslu a záväzky členských štátov.

2. STAV ODVETVIA VETERNEJ ENERGIE V EURÓPE

Veterná energia, a to na pevnine (92 % inštalovaného výkonu veternej energie) aj na mori, už teraz predstavuje ústredný pilier našej elektrizačnej sústavy. V roku 2022 sa jej prostredníctvom zabezpečilo v priemere 16 % elektriny spotrebovanej v EÚ a často dosahuje viac ako 30 % za deň⁵. Technológie na využitie veternej energie vyvinuté a rozšírené v Európe v posledných desiatich rokoch vďaka inováciám a úsporám z rozsahu výrazne zlacneli⁶. V mnohých častiach Európy veterná energia predstavuje najlacnejší zdroj elektriny⁷.

⁵ Údaje ENTSO pre elektrinu.

⁶ IRENA (2023), *Renewable power generation costs in 2022* (Náklady na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov v roku 2022).

Veterné zariadenia používané v EÚ doteraz dodávalo najmä domáce odvetvie výroby veterných zariadení. Hlavní európski výrobcovia tvorili 85 % trhu EÚ s veternou energiou (94 % v prípade sektora veternej energie na mori)⁸. Výroba turbín a ich komponentov (listy rotora turbín, gondoly a stožiare, prevodové skrine, základy, rozvodne, generátory atď.) sa uskutočňuje v celej EÚ. Vďaka tomu je odvetvie výroby veterných zariadení významným zamestnávateľom: podľa odhadov celé odvetvie veternej energie ponúka v EÚ 240 000 až 300 000 priamych a nepriamych pracovných miest a približne 45 000 (28 % priamych pracovných miest) z nich zabezpečujú výrobcovia turbín a komponentov⁹.

Európske spoločnosti majú značný podiel na rozširujúcom sa svetovom trhu s veternými zariadeniami. Tento podiel sa však znížil zo 42 % v roku 2020 na 35 % v roku 2022¹⁰. Tento pokles v značnej miere spôsobil rýchle zavádzanie veternej energie v Číne, ktorá sa opiera predovšetkým o svoj rastúci domáci výrobný priemysel. Z desiatich najväčších výrobcov veterných turbín na svete (pokrivajúcich vyše 80 % celosvetového dopytu po veterných turbínach) majú štyri spoločnosti svoje sídlo v EÚ a štyri sídla v Číne.

Európski prevádzkovatelia a navrhovatelia projektov v oblasti veternej energie pôsobia aj na celosvetovej úrovni, na rozdiel od výrobcov veterných zariadení však v roku 2022 a v predchádzajúcich rokoch zaznamenali značné zisky. Problémy výrobcov z EÚ však čoraz viac zaťažujú výsledky prevádzkovateľov veternej energie z EÚ, čo vedie napríklad oneskoreniam projektov alebo k ich zrušeniu. Výrobcovia z EÚ navyše čoraz častejšie čelia prekážkam v prístupe na zahraničné trhy.

Odvetvie veternej energie čelí aj problému prístupu k surovinám, ako je meď, minerály prvkov vzácnych zemín, oceľ, nikel, sklenené vlákno alebo silikón. V dodávkach týchto materiálov je Európa závislá od tretích krajín, pričom dopyt po nich rastie úmerne s rozvojom odvetvia na celom svete a ich ceny sú nestabilné.

3. HLAVNÉ DÔVODY ŤAŽKOSTÍ PRIEMYSLU VÝROBY VETERNÝCH ZARIADENÍ V EÚ

Európske odvetvie veternej energie napriek celkovo pozitívnemu vývoju v minulosti čelí v súčasnosti vážnym problémom. Dôvody ťažkostí, ktoré majú výrobcovia veterných zariadení z EÚ pri podnikaní, možno rozdeliť do piatich hlavných kategórií.

Po prvé nedostatočné využívanie výrobných kapacít spôsobené **nedostatočným a neistým dopytom po veterných turbínach** v EÚ. V súčasnosti výrobcovia nemajú primeraný prehľad o plánovanom zavádzaní veterných zariadení v členských štátoch, čo vedie k ťažkostiam pri plánovaní výroby a investícií. Okrem toho si preprava častí a komponentov veterných turbín vyžaduje osobitné povolenia, ktoré sa v jednotlivých členských štátoch líšia, čo vedie

⁷ Georgakaki, A., a kol. (2022), *Clean Energy Technology Observatory Overall Strategic Analysis of Clean Energy Technology in the European Union – 2022 Status Report* (Útvár pre monitorovanie technológií čistej energie: Celková strategická analýza technológií čistej energie – správa o stave za rok 2022).

⁸ SWD(2023) 68 final z 23. marca 2023.

⁹ Telsnig, T., a kol., *Clean Energy Technology Observatory: Wind Energy in the European Union – 2022 Status Report on Technology Development, Trends, Value Chains and Markets* (Útvár pre monitorovanie technológií čistej energie: Veterná energia v Európskej únii – správa o stave za rok 2022 v oblasti technologického vývoja, trendov, hodnotových reťazcov a trhov s technológiami).

¹⁰ SWD(2023) 68 final z 23. marca 2023.

k oneskoreniam pri ich preprave z ich miesta výroby na miesto plánovaných veterných parkov.

Nedostatočné využívanie je zväčša spôsobené aj **pomalým a zložitým vydávaním povolení** pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Podľa odhadov odvetvia sa postupom vydávania povolení v celej EÚ podrobuje výrobná kapacita veternej energie na úrovni 80 GW, t. j. päťkrát viac ako celkový objem zavádzania veternej energie za posledný rok. Veľká časť tejto kapacity je v procese povoľovania niekoľko rokov z dôvodu pomalých a neefektívnych postupov vydávania povolení.

Po druhé **prístup k surovinám, vysoká inflácia a ceny komodít**¹¹ v spojení s obmedzeným zaistením výrobcov veterných zariadení proti volatilitě cien vstupov narúšajú finančné postavenie výrobcov. Situáciu zhoršuje aj zvyšovanie úrokových sadzieb a ťažkosti pri získavaní prístupu k financovaniu.

Po tretie **v koncepcii celoštátnych verejných súťaží** týkajúcich sa rozvoja energie z obnoviteľných zdrojov sa často primerane neoceňujú vysoké environmentálne a sociálne štandardy európskych výrobkov, ani sa v nej nezohľadňuje potreba zabezpečiť odolnosť dodávateľského reťazca, keďže tieto verejné súťaže sú založené výlučne alebo prevažne na cenových kritériách. Toto sa týka väčšiny aukcií, hoci v niektorých členských štátoch, napr. v Holandsku alebo vo Francúzsku, sa začali zavádzať iné ako cenové kritériá. Niektoré verejné súťaže týkajúce sa veternej energie na mori, ako sú súťaže organizované na základe „bezlimitného negatívneho podávania ponúk“, vedú k veľmi vysokým cenovým ponukám od prevádzkovateľov. V spojení s prípadmi, pri ktorých neexistujú dostatočné sankcie za neuskutočnenie projektov, sa tým zvyšuje riziko neúplnej a oneskorenej realizácie projektov. Okrem toho je koncepcia aukcií v EÚ značne rôznorodá. Celkovo sa tým pre výrobcov komplikuje plánovanie investícií, ovplyvňuje to stabilitu výrobných liniek a znižuje prínos úspor z rozsahu¹².

Po štvrté **tlak medzinárodných konkurentov** na odvetvie výroby veterných zariadení v EÚ sa zvyšuje. Napríklad obchodná bilancia EÚ s Čínou v odvetví veternej energie je záporná a v roku 2022 dosiahla rekordný deficit 462 miliónov EUR¹³. Čína je významným dodávateľom surovín a komponentov pre výrobcov z EÚ a celého sveta, zároveň sa však mení na vážneho konkurenta na trhoch tretích krajín, ktoré sú dôležité pre európske spoločnosti. Vďaka cenám, ktoré sú v priemere o 20 % nižšie ako ceny jej európskych a amerických konkurentov¹⁴ a ktoré sú občas podľa odvetvia podporované atraktívnymi odloženými platbami, sa prítomnosť čínskych spoločností v zahraničí plynule zvyšuje. Hoci hospodárska súťaž stimuluje inovácie a zlepšovanie výrobkov, nerovnaké podmienky by mohli negatívne ovplyvniť výrobcov veterných zariadení z EÚ a mohli by dokonca znížiť ich konkurencieschopnosť na trhu EÚ.

Čínski výrobcovia takisto využívajú vertikálne integrované obchodné modely s kratšími dodávateľskými reťazcami v dôsledku prevahy Číny v oblasti surovín a výroby ocele

¹¹ Správa spoločnosti Rystad (2023), *The State of the European Wind Energy Supply Chain* (Stav európskeho dodávateľského reťazca odvetvia veternej energie).

¹² Typickým príkladom je rýchly rast veterných turbín, v dôsledku ktorého výrobcovia musia neustále prispôbovať svoje výrobné linky pomocou nových investícií.

¹³ JRC, Správa útvaru pre monitorovanie technológií čistej energie za rok 2023, pripravuje sa.

¹⁴ Údaje BloombergNEF (2023) <https://about.bnef.com/blog/cost-of-clean-energy-technologies-drop-as-expensive-debt-offset-by-cooling-commodity-prices/>.

a pravdepodobne aj veľmi atraktívne finančné podmienky. To všetko závažne oslabuje schopnosť spoločností z EÚ súťažiť za rovnakých podmienok.

A po piate **dostupnosť kvalifikovaných pracovníkov** v odvetví výroby veterných zariadení môže mať vplyv na rýchlosť zvyšovania európskej výrobnéj kapacity¹⁵. Najmä v odvetví veternej energie na mori je náročné nájsť kvalifikovaných pracovníkov obsluhy plavidiel, žeriavov alebo zariadení na dvíhanie ťažkých bremien. Priemysel potrebuje viac pracovníkov vrátane technikov a obchodníkov.

Odhaduje sa, že európsky výrobný priemysel dokáže pokryť väčšinu súčasného dopytu po veterných turbínach v EÚ¹⁶. V záujme zachovania svojej konkurencieschopnosti na rastúcom trhu poháňanom ambíciami EÚ v oblasti veternej energie na pevnine a na mori by však európski výrobcovia veterných zariadení museli rýchlo rozšíriť svoje kapacity. Ak by tak nespravili, čoskoro by mohlo dôjsť k výpadkom dodávok, ktoré by mohli viesť buď k pomalšiemu zavádzaniu, alebo k zvýšeniu dovozu s cieľom zaplniť vzniknutý nedostatok.

4. OPATRENIA, KTORÉ DOTERAZ PRIJALA KOMISIA

Komisia už navrhla iniciatívy, ktorými sa riešia niektoré z kľúčových problémov, ktorým čelí odvetvie výroby veterných zariadení v EÚ.

V **revidovanej smernici o obnoviteľných zdrojoch energie (ďalej len „smernica OZE“)**¹⁷ sa stanovuje minimálny záväzný cieľ 42,5 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030 s ambíciou dosiahnuť podiel 45 %. Určuje sa v nej smer pre prudké zrýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov a zároveň sa zohľadňujú ďalšie aspekty politiky, ako je viacúčelové využívanie pôdy. To si vyžiada masívne rozšírenie projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, v dôsledku čoho sa zvýši dopyt okrem iného aj po veterných zariadeniach.

S cieľom urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov v krátkodobom horizonte Komisia navrhla **núdzové nariadenie o vydávaní povolení**¹⁸, ktorým sa zjednodušujú a skracujú postupy vydávania povolení pre obnoviteľné zdroje energie vrátane modernizácie zariadení, ako aj sústav. Nariadenie nadobudlo účinnosť koncom roku 2022 a jeho platnosť uplynie v polovici roku 2024. Komisia takisto prijala kroky na zjednodušenie a zefektívnenie postupov vydávania povolení na prepravu komponentov veterných turbín, ktoré si v súčasnosti vyžadujú viacero povolení na použitie diaľnic, a to aj v tom istom členskom štáte¹⁹.

Vykonávanie nariadenia je v jednotlivých členských štátoch rôzne, ale už prinieslo prvé výsledky. Napríklad po nadobudnutí účinnosti nariadenia bolo v Nemecku v roku 2023

¹⁵ Pozri výročnú správu o konkurencieschopnosti technológií čistej energie za rok 2023 (ktorá sa uverejní 25. októbra 2023).

¹⁶ Podľa Svetovej rady pre veternú energiu (Global Wind Energy Council – GWEC) je kapacita výroby veterných turbín v Európe ako celku približne 30 GW.

¹⁷ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady [COM(2021) 557].

¹⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577 z 22. decembra 2022, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 36 – 44).

¹⁹ Návrh, ktorým sa mení smernica Rady 96/53/ES o najväčších prípustných rozmeroch a maximálnej povolenej hmotnosti [COM(2023) 445].

vydané rekordné množstvo nových povolení a miera modernizácie vzrástla na 34 %, čo je najviac za deväť rokov. Vykonaním revidovanej **smernice OZE** sa komplexnejšie a systematickejšie zjednodušia a skrátia postupy vydávania povolení. Takmer všetky členské štáty dopĺňajú toto prepracovanie regulačného rámca reformami vydávania povolení uvedenými v ich plánoch obnovy a odolnosti, a to aj v nedávno prijatých kapitolách REPowerEU. V nariadení o **Nástroji technickej podpory**²⁰ sa stanovuje, že členské štáty môžu prostredníctvom samostatných alebo viacnárodných projektov získať technické odborné znalosti na urýchlenie vydávania povolení pre veternú energiu. Šesť členských štátov už použilo tento nástroj na podporu pri urýchlení vydávania povolení. Aj prijatá revízia nariadenia o **transeurópskych energetických sieťach** (TEN-E)²¹ obsahuje ustanovenia týkajúce sa zefektívnenia postupov vydávania povolení pre cezhraničné infraštruktúrne projekty, ako sú hybridné spojovacie vedenia na mori. Rámec TEN-E pomáha aj pri vykonaní alebo naštartovaní kľúčových cezhraničných projektov v oblasti elektrickej infraštruktúry finančnou podporou z Nástroja na prepájanie Európy v oblasti energetiky.

Cieľom návrhu **reformy koncepcie trhu s elektrinou**²² je poskytovať stabilné investičné signály pre investície do energie z obnoviteľných zdrojov prostredníctvom podpory dlhodobých zmlúv s použitím rozdielových zmlúv a zmlúv o nákupe elektriny. V návrhu sa zároveň stanovujú pravidlá vytvorenia flexibilnejšej elektrizačnej sústavy, ktoré môžu urýchliť integráciu variabilných obnoviteľných zdrojov energie, ako je veterná energia.

Pri pohľade najmä na výrobný priemysel emisne neutrálnych technológií vrátane veternej energie Komisia výrazne podporila jeho odolnosť prostredníctvom **Priemyselného plánu Zelenej dohody**, návrhu **aktu o emisne neutrálnom priemysle** a návrhu **aktu o kritických surovinách**²³. Najmä návrhom aktu o emisne neutrálnom priemysle sa na podporu energie z obnoviteľných zdrojov zavádzajú kritériá udržateľnosti a odolnosti v rámci postupov verejného obstarávania a aukcií. Týmto návrhom sa okrem toho urýchlí vydávanie povolení na zriaďovanie výrobných zariadení, posilní sa zvyšovanie úrovne zručností a rekvifikácia a podporia sa inovácie a lepšia koordinácia medzi členskými štátmi. Cieľom návrhu aktu o kritických surovinách je posilnenie hodnotového reťazca kritických surovín, z ktorých sa mnohé používajú v odvetví veternej energie, podpora obehového hospodárstva (nevyhnutného prístupu k zníženiu surovinovej závislosti) za súčasnej minimalizácie vplyvov na životné prostredie.

Revidovaná stratégia námornej bezpečnosti EÚ²⁴ rieši hrozby pre kritickú námornú infraštruktúru vrátane veterných zariadení na mori, zvyšuje dohľad nad touto infraštruktúrou, jej ochranu a odolnosť voči konvenčným, hybridným a kybernetickým útokom.

V záujme podpory potrebných investícií Komisia popri možnostiach podpory uvedených v usmerneniach pre regionálnu pomoc takisto zaviedla v **dočasnom krízovom a transformačnom rámci** nový oddiel, ktorý umožňuje do 31. decembra 2025 poskytnutie

²⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 z 10. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj technickej podpory (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 1 – 16).

²¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869 z 30. mája 2022.

²² COM(2023) 148 final zo 14. marca 2023.

²³ V uvedenom poradí: COM(2023) 62 final z 1. februára 2023, COM(2023) 161 zo 16. marca 2023 a COM(2023) 160 zo 16. marca 2023.

²⁴ JOIN(2023) 8, Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu a Rade o aktualizácii stratégie námornej bezpečnosti EÚ a jej akčného plánu: Posilnená stratégia námornej bezpečnosti EÚ pre vyvíjajúce sa námorné hrozby.

investičnej pomoci v oblasti výroby strategického vybavenia na transformáciu na emisne neutrálne hospodárstvo, okrem iného vrátane veterných turbín a ich kľúčových komponentov a súvisiacich kritických surovín²⁵. Na základe tohto nového oddielu niektoré členské štáty vytvárajú systémy podpory na rozšírenie výroby čistých technológií. Od marca 2023 Komisia schvaľuje systémy vytvorené niekoľkými členskými štátmi s celkovým rozpočtom približne 6,9 miliardy EUR a v súčasnosti posudzuje ďalšie systémy.

Členské štáty okrem toho môžu odvetvie veternej energie podporovať aj podľa všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách²⁶, rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie²⁷, usmernení o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky²⁸ a usmernení o regionálnej štátnej pomoci²⁹.

V júni 2023 Komisia navrhla **Platformu strategických technológií pre Európu** (ďalej len „platforma STEP“) s cieľom podporiť investície do kritických a vznikajúcich technológií s významom pre zelenú a digitálnu transformáciu³⁰. Vďaka platforme STEP bude možné existujúce aj dodatočné financovanie EÚ z niekoľkých programov EÚ nasmerovať do technologických oblastí, ktoré sú kľúčové pre vedúce postavenie Európy, najmä do výroby čistých technológií, a tým prispievať k vytvoreniu rovnakých podmienok pre investície na celom jednotnom trhu.

Výdavkové programy EÚ ponúkajú príležitosti na podporu odvetvia veternej energie. **Inovačný fond**, prostredníctvom ktorého sa môže podporiť rozšírenie inovatívnych výrobných projektov, od roku 2020 vybral šesť projektov v oblasti veternej energie na celkovú podporu vo výške 150 miliónov EUR. Posledná výzva na predkladanie veľkých projektov³¹ obsahovala osobitný segment týkajúci sa výroby čistých technológií a naplánované sú ďalšie výzvy. Viacero členských štátov na podporu zvyšovania priemyselnej kapacity obnoviteľných technológií používa Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti.

V existujúcich plánoch obnovy a odolnosti sa stanovujú opatrenia na zavedenie dodatočnej kapacity v oblasti veternej a slnečnej energie s výkonom až 15,9 GW³², pričom na projekty zamerané na veternú a slnečnú energiu sa vyčlenilo až 5,6 miliardy EUR. Medzi opatrenia, ktoré sú zamerané osobitne na veternú energiu, patrí výstavba veterných parkov na mori alebo na pevnine a súvisiacej infraštruktúry, ako sú energetické ostrovy alebo infraštruktúra terminálov na mori.

Okrem toho investície do výroby a zavádzania sa môžu podporiť z prostriedkov **Programu InvestEU**, v rámci ktorého boli na projekty v oblasti veternej energie doteraz schválené úvery

²⁵ Oznámenie Komisie 2023/C 101/3.

²⁶ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy.

²⁷ Oznámenie Komisie – Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie, 2022/C 414/01.

²⁸ Oznámenie Komisie – Usmernenia o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky na rok 2022, C/2022/481.

²⁹ Oznámenie Komisie – Usmernenia o regionálnej štátnej pomoci, 2021/C 153/01.

³⁰ COM(2023) 335 final z 20. júna 2023.

³¹ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-funding-climate-action/innovation-fund/calls-proposals/large-scale-calls_en.

³² Väčšina opatrení podporovaných v plánoch obnovy a odolnosti má spoločné cieľové hodnoty zavádzania, ktoré sa týkajú slnečnej aj veternej energie bez toho, aby sa rozlišovalo podľa typu technológie.

z Európskej investičnej banky (EIB) v sume prevyšujúcej 1,8 miliardy EUR. Z programu pre výskum **Horizont Európa** bola na otázky súvisiace s veternou energiou poskytnutá suma približne 250 miliónov EUR. **Z prostriedkov Kohézneho fondu, Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Fondu na spravodlivú transformáciu** sa podporujú inovácie, zvyšovanie priemyselnej kapacity, najmä v MSP, a zavádzanie v oblasti veternej energie, a to na základe celoštátnych alebo regionálnych programov Kohézneho fondu. Predpokladá sa, že len zo samotnej politiky súdržnosti sa v období 2021 – 2027 poskytne podpora na zavádzanie v sume vyše 580 miliónov EUR, pričom dosiahne celkovo 819 miliónov EUR, a to aj vrátane vnútroštátnych príspevkov.

Komisia takisto podporila vytvorenie **rozsiahleho partnerstva v oblasti zručností**. Toto partnerstvo podporujú zainteresované strany a jeho cieľom je zhromaždiť informácie o zručnostiach potrebných v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov, prispievať k poskytovaniu vhodných zručností a poskytovať usmernenia a odporúčania orgánom verejnej moci.

Popri tomto akčnom pláne Komisie prijíma oznámenie o plnení stratégie pre energiu z obnoviteľných zdrojov na mori, ktorej súčasťou je súbor opatrení osobitne zameraných na energiu z obnoviteľných zdrojov na mori.

5. AKČNÝ PLÁN V OBLASTI VETERNEJ ENERGIE

Na podporu európskeho odvetvia veternej energie by sa však malo spraviť viac. Tento európsky akčný plán v oblasti veternej energie, ktorý vychádza z opatrení, ktoré už Komisia prijala, preto zahŕňa dodatočné opatrenia na riešenie určených problémov. Tieto opatrenia sú rozdelené do šiestich hlavných pilierov: i) urýchlené zavádzanie prostredníctvom zvýšenej predvídateľnosti a rýchlejšieho vydávania povolení; ii) lepšia koncepcia aukcií; iii) prístup k financovaniu; iv) vytvorenie spravodlivého a konkurencieschopného medzinárodného prostredia; v) zručnosti a vi) zapojenie priemyslu a záväzky členských štátov.

I. URÝCHLENÉ ZAVÁDZANIE PROSTREDNÍCTVOM ZVÝŠENEJ PREDVÍDATEĽNOSTI A RÝCHLEJŠIEHO VYDÁVANIA POVOLENÍ

Uvoľnenie existujúcich projektov vo fáze udeľovania povolení a urýchlenie nových projektov si vyžaduje efektívnejšie a transparentnejšie postupy vydávania povolení, lepšie personálne obsadenie a odbornú prípravu vnútroštátnych povoľujúcich orgánov a rýchlejšie vykonávanie nového regulačného rámca vydávania povolení. Komisia sa v záujme odstránenia týchto prekážok zameria na spustenie digitalizácie postupu vydávania povolení vo všetkých členských štátoch EÚ. Lepšia komunikácia medzi členskými štátmi o existujúcich postupoch na získanie súhlasu miestnych komunít takisto do procesu prinesie dodatočnú hodnotu.

Členské štáty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo všeobecnosti navrhujú opatrenia na podporu vnútroštátnych povoľujúcich orgánov v sume rovnajúcej sa 31 miliónom EUR. Očakáva sa, že túto podporu ďalej posilnia dodatočné opatrenia uvedené v kapitolách REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti členských štátov.

Navyše napriek konkrétnym platným právnym predpisom³³ je podrobné plánovanie aukcií týkajúcich sa obnoviteľných zdrojov energie v mnohých členských štátoch buď nespoľahlivé, alebo nedostatočné. Komisia bude viac spolupracovať s členskými štátmi, aby zabezpečila transparentné plánovanie aukcií týkajúcich sa obnoviteľných zdrojov energie, a ak to nebude stačiť, prijme opatrenia na zabezpečenie riadneho vykonávania príslušných ustanovení smernice o energii z obnoviteľných zdrojov.

A napokon, chýbajú politiky na uľahčenie zavádzania veternej energie prostredníctvom zmlúv o nákupe elektriny z obnoviteľných zdrojov. Nejasné vyhliadky týkajúce sa objemu zavádzania v nadchádzajúcich rokoch nedovoľujú výrobcom z EÚ rozšíriť výrobu a kapacity. Komplexnejšie a podrobnejšie plánovanie aukcií poskytne odvetviu viac istoty, pokiaľ ide o krátkodobé a strednodobé obchodné príležitosti.

Opatrenie 1: Komisia a členské štáty spolupracujú na urýchlení vydávania povolení. Iniciatíva „Accele-RES“ – prednostná transpozícia a vykonávanie revidovanej smernice OZE. Dočasný núdzový režim

Komisia začne iniciatívu „Accele-RES“, ktorú okrem iného tvoria tieto konkrétne opatrenia:

- **Komisia uprednostní urýchlenie vydávania povolení** tým, že bude klásť väčší dôraz na **digitalizáciu** vnútroštátnych postupov vydávania povolení v celej EÚ a že bude podporovať zavádzanie **odbornej prípravy** pre vnútroštátne povoľujúce orgány. Toto opatrenie vo vybraných členských štátoch podpora kapitoly REPowerEU v ich plánoch obnovy a odolnosti. Komisia bude motivovať členské štáty, aby využili **Nástroj technickej podpory**³⁴ na ďalšiu podporu rýchleho vykonávania ustanovení smernice o energii z obnoviteľných zdrojov týkajúcich sa vydávania povolení.
- Do konca roka Komisia sprevádzkuje **špecializovaný online nástroj s cieľom poskytnúť členským štátom podporu v rámci postupu vydávania povolení**. Tento nástroj okrem iného poskytne odpovede na časté praktické otázky členských štátov týkajúce sa vykonávania revidovaných ustanovení týkajúcich sa postupov vydávania povolení.
- Na podporu rýchleho vykonávania pravidiel vydávania povolení Komisia bude naliehať na všetky členské štáty, aby vypracovali podrobné **plány vykonávania** revidovanej smernice o energii z obnoviteľných zdrojov.
- Komisia do apríla 2024 **aktualizuje odporúčanie** o urýchlení postupov udeľovania povolení na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov³⁵ a **usmernenie** týkajúce sa osvedčených postupov na urýchlenie postupov udeľovania povolení na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a uľahčenia zmlúv o nákupe elektriny³⁶, ktoré tvoria sprievodný dokument k tomuto odporúčaniam, a doplní ich

³³ Článok 6 ods. 3 smernice o energii z obnoviteľných zdrojov.

³⁴ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_sk.

³⁵ Odporúčanie Komisie C/2022/3219 final.

³⁶ Pracovný dokument útvarov Komisie, Usmernenia pre členské štáty týkajúce sa osvedčených postupov na urýchlenie postupov udeľovania povolení na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a uľahčenia zmlúv o nákupe elektriny. Sprievodný dokument. Odporúčanie Komisie o urýchlení

o ďalšie usmernenia týkajúce sa tém, ako je podľa potreby modernizácia, zjednodušenie environmentálnych postupov alebo vydávanie povolení pre sústavy. Komisia takisto vydá usmernenie pre členské štáty týkajúce sa určovania oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov³⁷.

- Komisia zvýši postavenie neformálnej expertnej skupiny pre vydávanie povolení na špecializované fórum, v rámci ktorého bude prebiehať pravidelná výmena najlepších postupov a identifikácia zvyšných prekážok vrátane regulačných prekážok, ktoré si vyžadujú ďalšie opatrenia na úrovni EÚ. Ďalšie fóra na spoluprácu s členskými štátmi, ako je fórum pre **koordinované úsilie týkajúce sa smernice OZE (CA-RES)** a **pracovná skupina pre presadzovanie jednotného trhu (SMET)**, sa mobilizujú na podporu vykonávania nových právnych predpisov³⁸.

Komisia v súčasnosti vykonáva preskúmanie núdzového nariadenia o vydávaní povolení v súvislosti s prebiehajúcim posudzovaním potreby predĺžiť platnosť predpisov pre stav núdze. Toto nariadenie už zrýchľuje postupy vydávania povolení v členských štátoch, a to ešte pred účinnou transpozíciou ustanovení revidovanej smernice OZE (členské štáty majú povinnosť transponovať niektoré z týchto ustanovení do 1. júla 2024). Vidíme, že trh s energiou sa v porovnaní s rokom 2022 stabilizoval, EÚ však stále čelí následkom energetickej krízy. Hoci sa zvýšila naša pripravenosť a posilnila architektúra bezpečnosti dodávok, riziká, ako je narušenie dovozu našej energie, pretrvávajú. Ceny elektriny sú vysoké a naďalej kolíšu. Potreba zrýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, najmä veternej energie, v EÚ je vyššia než kedykoľvek predtým, keďže pomáha riešiť riziká spojené s bezpečnosťou dodávok, odstrániť fosílna palivá z energetického mixu a dosiahnuť naše ambiciózne ciele do roku 2030.

Komisia do novembra predloží správu o hlavných zisteniach z tohto preskúmania a zváži, či navrhne rozšírenie dočasného núdzového režimu. Tento dočasný režim by mal konkrétne prínosy pre obnoviteľné zdroje energie a vyslal by silný signál priemyslu a členským štátom v súvislosti s potrebou naliehavo zrýchliť zavádzanie veternej energie a ďalších obnoviteľných zdrojov energie. S cieľom zabezpečiť, aby sa priaznivé podmienky vytvorené núdzovým nariadením hladko zachovali štrukturálnym spôsobom, sa členské štáty nabádajú, aby uprednostnili transpozíciu ustanovení revidovanej smernice o energii z obnoviteľných zdrojov.

postupov udeľovania povolení na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a uľahčení zmlúv o nákupe energie [SWD(2022) 149 final].

³⁷ Členské štáty v súlade s článkom 15c revidovanej smernice o energii z obnoviteľných zdrojov musia určiť oblasti zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov aspoň pre jednu technológiu výroby energie z obnoviteľných zdrojov.

³⁸ Pracovná skupina pre presadzovanie jednotného trhu bude ďalej pracovať na odstraňovaní prekážok súvisiacich s procesom, ktoré bránia vo vydávaní povolení pre projekty v oblasti veternej a slnečnej energie. Okrem toho podporí aj výmenu osvedčených postupov týkajúcich sa jednotných kontaktných miest, vydávania digitálnych povolení a zrozumiteľných informácií a lehôt.

Opatrenie 2: Členské štáty zvýšia viditeľnosť plánu realizácie projektov v oblasti veternej energie prostredníctvom záväzkov o veternej energii, zverejnenia strednodobých harmonogramov aukcií, dlhodobých plánov zavádzania obnoviteľných zdrojov energie

Podľa smernice OZE už členské štáty majú povinnosť zverejňovať dlhodobý harmonogram predpokladaného rozdelenia podpory pre obnoviteľné zdroje energie, ktorý sa vzťahuje aspoň na nasledujúcich päť rokov, a zavádzať opatrenia na zabezpečenie, aby aj zmluvy o nákupe elektriny prispievali k požadovanému zavádzaniu obnoviteľných zdrojov energie³⁹. V spolupráci s členskými štátmi Komisia zabezpečí viditeľnosť a predvídateľnosť národných plánov zavádzania obnoviteľných zdrojov energie tým, že zabezpečí vykonávanie príslušných ustanovení smernice OZE a zavedenie transparentných digitálnych nástrojov. Aktérom z odvetvia by to pomohlo lepšie plánovať investície do výrobných kapacít, zvýšiť ich bankovateľnosť a podporiť zdôvodnenie ich projektov. Niektoré členské štáty, ako je Dánsko alebo Poľsko, už pracujú na konkrétnych programoch verejnej súťaže pre rozsiahle investície na mori.

Na tento účel:

- Komisia zriadi interaktívnu **digitálnu platformu EÚ**, na ktorej sa zverejní plán aukcií členských štátov. Tým sa zabezpečí lepšia viditeľnosť pripravovaných aukcií a predpokladaných objemov zavádzania, pričom spoločnosti budú môcť využívať **jednotné informačné miesto** pre všetky aukcie, ktoré sa v EÚ plánujú.
- Komisia vyzýva členské štáty, aby prijali špecifické, konkrétne **záväzky týkajúce sa objemu zavádzania veternej energie** aspoň na obdobie rokov 2024 – 2026, ktoré poskytnú jasný a spoľahlivý prehľad zavádzania veternej energie v nasledujúcich rokoch a ktoré sa majú schváliť do konca roku 2023. Tieto záväzky by mali dopĺňať ambiciózne záväzky týkajúce sa energie na mori na úrovni 111 GW vo všetkých morských oblastiach EÚ do roku 2030.
- Komisia posilní spoluprácu s členskými štátmi, predkladateľmi projektov a prevádzkovateľmi sústav v súvislosti s regionálnymi skupinami na vysokej úrovni⁴⁰, ktorej cieľom je identifikácia konkrétnych projektov v oblasti veternej energie a ďalších obnoviteľných zdrojov energie pripravených na realizáciu vrátane cezhraničných projektov, ako aj podpora ich rýchleho vykonania. Dobrým príkladom je skupina pre spoluprácu v oblasti energetiky v Severnom mori (ďalej len „NSEC“), ktorá prijala spoločné vyhlásenie⁴¹, v ktorom sa stanovili nové ambiciózne súhrnné ciele dosiahnuť do roku 2050 výrobu veternej energie na mori v objeme aspoň 260 GW s priebežnými cieľmi výroby v objeme aspoň 76 GW do roku 2030

³⁹ Článok 6 ods. 3 smernice (EÚ) 2018/2001: „Členské štáty uverejnia ako referenciu dlhodobý harmonogram s predpokladaným rozdelením podpory, ktorý sa vzťahuje aspoň na nasledujúcich päť rokov, alebo v prípade obmedzení rozpočtového plánu na nasledujúce tri roky, a ktorý zahŕňa orientačný časový plán, v prípade potreby frekvenciu verejných súťaží, predpokladanú kapacitu a rozpočet alebo maximálnu jednotkovú podporu, ktorá by sa mala rozdeliť, a prípadne predpokladané oprávnené technológie. Uvedený harmonogram sa aktualizuje každoročne, alebo keď je to potrebné, na zohľadnenie najnovšieho vývoja na trhu alebo predpokladaného rozdelenia podpory.“

⁴⁰ BEMIP, CESEC, skupina na vysokej úrovni pre prepojenia v juhozápadnej Európe a NSEC.

⁴¹ https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-09/220912_NSEC_Joint_Statement_Dublin_Ministerial.pdf.

a 193 GW do roku 2040. Komisia bude využívať aj fóra regionálnej spolupráce na koordináciu plánovania projektov veternej energie a ďalších obnoviteľných zdrojov energie na mori s regionálnym dosahom, ako sa vysvetľuje aj v oznámení o využívaní obnoviteľných zdrojov energie na mori.

- Po posúdení návrhov národných energetických a klimatických plánov (NEKP) v decembri 2023 Komisia **vydá odporúčania týkajúce sa vydávania povolení a dlhodobého plánovania rozvoja obnoviteľných zdrojov energie**. V aktualizovaných národných energetických a klimatických plánoch by členské štáty mali nad rámec súčasných právnych záväzkov vypracovať **komplexné desaťročné plány** na zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, a to najmä veternej energie, s výhľadom do roku 2040. Tieto plány by mali obsahovať cieľové hodnoty inštalovaného výkonu a/alebo objemu či výroby, profil projektov, priestorové rozloženie a aspekty integrácie energetického systému. Tým sa výrobnému priemyslu, ako aj prevádzkovateľom sústav poskytne prehľadnosť v záujme včasného rozvoja potrebných sústav na integráciu obnoviteľných zdrojov energie (prostredníctvom plánov rozvoja siete).

Opatrenie 3: Komisia prijme akčný plán na uľahčenie budovania sústav

V nadväznosti na konferenciu na vysokej úrovni o elektrizačných sústavách v septembri 2023 Komisia v novembri 2023 prijme **akčný plán pre sústavy**, ktorý bude zahŕňať úroveň prenosu aj distribúcie. Akčný plán, ktorý vychádza z rámca pre transeurópske energetické siete (TEN-E), pomôže najmä pri zrýchlení začlenenia kľúčových cezhraničných projektov v oblasti elektrickej infraštruktúry do prvého zoznamu projektov spoločného záujmu a projektov vo vzájomnom záujme po prijatí revidovaného nariadenia o transeurópskych energetických sieťach. Tieto projekty budú kľúčové pre integráciu čoraz väčšieho objemu obnoviteľných zdrojov energie a dosahovaní pokroku v integrácii energetického systému.

Akčný plán bude obsahovať opatrenia na odstránenie prekážok brániacich posilneniu a rozšíreniu sústavy vrátane cezhraničného rozdelenia nákladov a brániacich výrobe, ktoré sú kľúčové v záujme odblokovania väčšieho množstva projektov v oblasti veternej energie na pevnine a na mori, naštartovania investícií do projektov v oblasti veternej energie v pobrežných členských štátoch a prepravnej infraštruktúry do vnútrozemských regiónov Európy, a tým vytvoria dodatočný dopyt po veterných zariadeniach. Akčný plán pre sústavy takisto uľahčí anticipačné investície s cieľom zabezpečiť potrebný rozvoj sústavy. Zameria sa na zrýchlenie zavádzania novej infraštruktúry odstraňovaním prekážok pri vydávaní povolení, ako aj na zabezpečenie lepšieho využitia existujúcej sústavy, napríklad zvýšením viditeľnosti existujúcich kapacít.

II. LEPŠIA KONCEPCIA AUKCIÍ

Spôsob, akým členské štáty navrhujú svoje aukcie na podporu obnoviteľných zdrojov energie, má vplyv na zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie a investičné signály vysielané celým hodnotovým reťazcom. Riadne navrhnuté objektívne, transparentné, nediskriminačné predkvalifikačné kritériá na vyhodnotenie ponúk, iné ako cenové kritériá, ktoré odmeňujú výrobky s vyššou pridanou hodnotou a podporujú priemyselné rozšírenie, môžu lepšie podporovať inovatívne a konkurencieschopné odvetvie výroby veterných zariadení. Kritériá, ako je dlhšia životnosť zariadení, obsah uhlíka alebo opatrenia obehového hospodárstva,

znižujú environmentálnu stopu veterných parkov a pomáhajú znižovať našu závislosť od kritických surovín. Riešením rizika oneskorenia alebo neuskutočnenia projektov sa zvyšuje predvídateľnosť a istota pre spoločnosti a investorov. Vo všeobecnosti by ďalšia harmonizácia zásad členských štátov týkajúca sa koncepcie aukcií prispela k zníženiu transakčných nákladov a mohla by výrazne prispieť k zabezpečeniu, aby boli aukcie vhodné na daný účel, pričom by ponechávala dostatočný priestor pre flexibilitu a inovácie na úrovni členských štátov. Pri používaní týchto prvkov v koncepcii aukcií by sa mal zohľadniť vplyv na rozpočet členských štátov a potreba jednoduchosti.

Opatrenie 4: Členské štáty do svojich aukcií zahrnú objektívne, transparentné a nediskriminačné kvalitatívne kritériá a opatrenia s cieľom maximalizovať mieru plnenia projektov, ktoré sa budú opierať o odporúčania a usmernenia Komisie

Hneď po prijatí akčného plánu Komisia **otvorí dialóg** s členskými štátmi a zainteresovanými stranami **v záujme zlepšenia a zjednodušenia koncepcie aukcií energie z obnoviteľných zdrojov a poskytnutia konzistentnosti pri ich koncipovaní** s cieľom odstrániť nedostatky, ktoré vedú k oneskoreniu projektov alebo k upusteniu od nich. Táto neistota poškodzuje európskych účastníkov trhu s veternou energiou a členské štáty a bráni dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Tento dialóg povedie k čo najskoršiemu prijatiu **odporúčania a usmernenia Komisie**, ktoré budú zamerané na zabezpečenie navrhovaných štandardných prvkov aukcií, a to v plnej komplementárnosti s aktom o emisne neutrálnom priemysle, ako aj na zvýšenie jednotnosti a efektívnosti koncepcie aukcií. Z dlhodobého hľadiska by Komisia bola pripravená na zabezpečenie jednotnejšej koncepcie aukcií tým, že tieto ustanovenia prijme ako právne záväzné prostredníctvom vykonávacieho aktu v rámci aktu o emisne neutrálnom priemysle.

Toto opatrenie bude zahŕňať:

- návrh súboru nediskriminačných, objektívnych a transparentných predkvalifikačných kritérií súvisiacich s kybernetickou bezpečnosťou (súlada so smernicou o bezpečnosti sietí a informačných systémov a s revidovanou smernicou o bezpečnosti sietí a informačných systémov) a s medzinárodným prenosom údajov v súlade s právom EÚ a medzinárodnými záväzkami, ako aj s ďalšími kritériami, ako je ochrana udržateľnosti/životného prostredia/morských oblastí a schopnosť plniť ciele,
- zvýšenie zrozumiteľnosti iných ako cenových kritérií na vyhodnotenie ponúk, ktoré sú rozhodujúce pre ocenenie udržateľnosti, inovácií, integrácie energetického systému, kvalitných výrobkov a príspevku k odolnému dodávateľskému reťazcu,
- preskúmanie vypracovania európskeho kódexu správania podnikov, ktorý okrem iného podporuje transparentnosť dodávateľského reťazca a ktorý by bolo možné odporučiť pre budúce aukcie veternej energie,
- posilnenie kybernetickej odolnosti veterných zariadení a infraštruktúry, ku ktorej sú pripojené,
- zabezpečenie úplného a včasného uskutočnenia projektov prostredníctvom primeraných stimulov. Medzi tieto stimuly by mali patriť ustanovenia o sankciách za neuskutočnenie projektov a indexácia cien na pomoc odvetviu, aby sa mohlo lepšie vyrovnáť s nárastom nákladov v dôsledku inflácie,

- posúdenie dôsledkov negatívneho podávania ponúk a preskúmanie riešení s cieľom predchádzať negatívnemu vplyvu na rýchlosť a rozsah zavádzania a na hodnotový reťazec.
- Získaním záväzkov členských štátov týkajúcich sa objemu zavádzania veternej energie medzi rokmi 2024 – 2026 a po tomto období Komisia požiada členské štáty o odpoveď na otázku, či majú v úmysle používať negatívne podávanie ponúk, najmä bezlimitné negatívne podávanie ponúk, ktoré môžu viesť k veľmi vysokým cenovým ponukám za projekty v oblasti veternej energie a k zvýšeniu rizika pre úplné a včasné uskutočnenie týchto projektov. V relevantných prípadoch Komisia začne dialóg s členskými štátmi o tom, či je možné zabrániť takejto štruktúre cenových ponúk, a
- riešenie maximálnej výšky cenových ponúk, ktorá vedie k nedostatočnému počtu ponúk v aukciách.

Opatrenie 4 je zamerané na rýchle a hmatateľné zlepšenie a väčšiu harmonizáciu koncepcie aukcií energie z obnoviteľných zdrojov. Niektoré z problémov, ktoré sa ním majú odstrániť, sa riešia štrukturálnym spôsobom v návrhu **koncepcie trhu s elektrinou** a v návrhu **aktu o emisne neutrálnom priemysle**. S ohľadom na to **Komisia vyzýva spoluzákonodarcov, aby rýchlo dospeli k dohode o koncepcii trhu s elektrinou (do konca roku 2023) a o akte o emisne neutrálnom priemysle (do marca 2024)**.

Komisia podporí spoluzákonodarcov pri zavádzaní ustanovení súvisiacich s objektívnymi, transparentnými a nediskriminačnými predkvalifikačnými kritériami aukcií do aktu o emisne neutrálnom priemysle a pri zvýšení využívania iných ako cenových kritérií pridelovania, najmä vrátane aspektov súvisiacich s podnikaním, kybernetickou bezpečnosťou a bezpečnosťou údajov, ako aj so schopnosťou úplne a včas realizovať projekt.

Okrem toho, ak o tom rozhodnú spoluzákonodarcovia, Komisia je pripravená okamžite navrhnúť **vykonávací akt** k aktu o emisne neutrálnom priemysle s cieľom začleniť do európskych právnych predpisov najlepšie postupy týkajúce sa koncepcie aukcií obnoviteľných zdrojov energie a ďalej zefektívniť koncepciu aukcií.

Ustanovenia týkajúce sa koncepcie trhu s elektrinou o používaní rozdielových zmlúv a zmlúv o nákupe elektriny by po ich prijatí mohli podporiť stabilitu príjmov v odvetví veternej energie.

Opatrenie 5: Boj proti kybernetickobebezpečnostným rizikám a riešenie aspektov ochrany údajov

Komisia určí kybernetickobebezpečnostné riziká týkajúce sa zariadení na výrobu veternej energie a súvisiacej infraštruktúry vrátane aspektov ochrany údajov s cieľom posúdiť, či by tieto riziká bolo možné zneužiť na poškodenie hospodárskej bezpečnosti alebo bezpečnosti dodávok elektriny v EÚ. Určenie a posúdenie týchto rizík sa uskutoční v kontexte hodnotenia rizík, ktoré v súčasnosti riadi Komisia s vysokým predstaviteľom a skupinou pre spoluprácu v oblasti sieťovej a informačnej bezpečnosti, ako sa uvádza v odporúčaní Rady

z 8. decembra 2022 o celoúnijnom koordinovanom prístupe k posilneniu odolnosti kritickej infraštruktúry⁴². Na účely tejto konkrétnej analýzy a na zaistenie informácií pre všeobecnejšie hodnotenie rizík Komisia použije aj expertné skupiny, ako je nová expertná skupina pre inteligentnú energetiku a jej pracovná skupina pre kybernetickú bezpečnosť, so zástupcami z priemyslu vrátane predajcov a elektroenergetických podnikov. Pri práci na posúdení rizika možno vychádzať zo skúseností so sieťami 5G a táto činnosť bude dopĺňať existujúcu bezpečnostnú infraštruktúru, a to najmä **sieťový predpis pre kybernetickú bezpečnosť cezhraničných tokov elektriny**, ktorého prijatie je naplánované na 1. štvrt'rok 2024. Výsledky by mohli podporiť postupy obstarávania a koncepciu aukcie, ďalšiu tvorbu politík, ako aj preverovanie priamych zahraničných investícií.

Rozsah analýzy kybernetickobezpečnostných rizík bude široký a bude sa vzťahovať aj na zariadenia.

Opatrenie 6: Komisia zvýši využívanie strategického verejného obstarávania v rámci stratégie Global Gateway

V decembri 2021 Komisia spustila stratégiu Global Gateway, prostredníctvom ktorej EÚ investuje, v rámci prístupu Tím Európa, do projektov čistej energie a infraštruktúrnych projektov na celom svete, a to aj do veternej energie. Komisia navrhne zvýšenie využívania strategického verejného obstarávania v rámci stratégie Global Gateway. Tým sa zabezpečí, že projekty budú spĺňať vysoké environmentálne a sociálne normy a normy v oblasti riadenia, umožní sa, aby dodávatelia a výrobcovia, ktorí spĺňajú tieto normy, našli životaschopné zdôvodnenie projektu, a zároveň sa podporí udržateľný rozvoj na rozvíjajúcich sa trhoch a v rozvíjajúcich sa ekonomikách. V prípade projektov týkajúcich sa zavádzania strategických emisne neutrálnych technológií, ako sú veterné obnoviteľné technológie, budú kritériá, ako sú kritériá uvedené v akte o emisne neutrálnom priemysle, po svojom prijatí slúžiť ako referencia na spoluprácu s medzinárodnými partnermi. Komisia okrem toho preskúma možné uplatňovanie podobných požiadaviek na obstarávanie súkromnými predkladateľmi projektov v rámci stratégie Global Gateway.

III. PRÍSTUP K FINANCOVANIU

Inflačné prostredie s prudkým nárastom cien surovín, zvyšovaním úrokových sadzieb a častou potrebou vopred poskytovať záruky s cieľom zaistiť si zákazky, zhoršili prístup odvetvia veternej energie k financovaniu, a to na účely výroby aj nasadzovania. Na dosiahnutie cieľov aktu o emisne neutrálnom priemysle však odvetvie veternej energie potrebuje investície do výrobných kapacít v odhadovanej výške 6 miliárd EUR. V rámci únie kapitálových trhov a v rámci EÚ pre udržateľné financovanie Komisia pracuje na zabezpečení pravidiel kapitálových trhov, ktoré sú atraktívne pre investície dlhodobých investorov, ako aj opatrení na mobilizáciu súkromných finančných prostriedkov na environmentálne udržateľné činnosti a príležitosti vyplývajúce z Európskej zelenej dohody. Komisia si plne uvedomuje, že súkromné investície budú rozhodujúce pre plnenie ambiciózných cieľov tohto akčného plánu a prijme v tejto oblasti opatrenia popri mobilizácii zdrojov EÚ a iných verejných investičných zdrojov.

⁴² Odporúčanie Rady z 8. decembra 2022 o celoúnijnom koordinovanom prístupe k posilneniu odolnosti kritickej infraštruktúry (2023/C 20/01) (Ú. v. EÚ C 20, 20.1.2023, s. 1).

Opatrenie 7: Komisia uľahčí prístup k financovaniu EÚ

Komisia v ďalšej výzve na predkladanie návrhov 23. novembra 2023 rozšíri možnosť podpory výroby veternej energie z **Inovačného fondu**, a to najmä zdvojnásobením rozpočtu na financovanie projektov výroby čistých technológií na úroveň 1,4 miliardy EUR vrátane projektov výroby veterných turbín a ich komponentov.

Inovačný fond disponuje celkovou sumou 40 miliárd EUR na obdobie 2020 – 2030⁴³. V rámci celkového rozpočtu Inovačného fondu na tento rok vo výške 4 miliárd EUR budú popri špecializovanej téme výroby čistých technológií na financovanie v rámci ďalších tém v pripravovanej výzve na predkladanie návrhov 23. novembra 2023 oprávnené aj inovatívne projekty výroby veternej energie a pilotné projekty. Pri rovnocennosti projektov sa v tejto výzve uprednostnia projekty v oblasti veternej energie.

S cieľom podporiť navrhovateľov projektov a zabezpečiť vybudovanie spoľahlivého zásobníka inovatívnych projektov by sa projekty v oblasti veternej energie mali uprednostniť aj v prípade pomoci na vývoj projektov z Inovačného fondu vo výške 90 miliónov EUR, ktorá sa bude poskytovať v spolupráci s Európskou investičnou bankou v nasledujúcich troch rokoch. K dispozícii je aj prispôsobená poradenská podpora z Poradenského centra InvestEU. Okrem toho aj kombináciou financovania z Inovačného fondu a financovania zabezpečeného EIB a ďalšími medzinárodnými finančnými inštitúciami a národnými podpornými bankami a inštitúciami, a to aj v rámci **Programu InvestEU** možno podporiť víťazné projekty s cieľom pomôcť im dospieť ku konečnému investičnému rozhodnutiu.

Do konca tohto roku Komisia posilní aj činnosti v rámci **revidovaného strategického plánu pre energetické technológie (ďalej len „SET plán“⁴⁴)** súvisiace s veternou energiou súbežne so zvýšením podpory na výskum a inovácie v odvetví výroby veterných zariadení, aby si príslušné európske technológie zachovali svoju konkurenčnú výhodu, a to najmä v súvislosti s otázkami súvisiacimi s obehovosťou a udržateľnosťou, zlepšením priemyselných procesov a digitalizáciou.

Platforma STEP takisto prinesie nové príležitosti na podporu investícií, ktoré sú zamerané na rozšírenie výroby čistých technológií v EÚ, a to aj v oblasti veternej energie, ktoré by mohli byť osobitným prínosom pre transformáciu a menej rozvinuté, ako aj rozvinuté regióny v členských štátoch, ktorých HDP na obyvateľa je pod priemerom EÚ. Tieto regióny budú mať prospech z finančných stimulov a vyššej miery flexibility pri využívaní pridelených rozpočtových prostriedkov z **Kohézneho fondu**, **Európskeho fondu regionálneho rozvoja** a **Fondu na spravodlivú transformáciu**, aby sa poskytla podpora pre produktívne investície do veľkých spoločností na investovanie do strategických odvetví prispievajúcich k cieľom platformy STEP.

Opatrenie 8: EIB poskytne nástroje na znižovanie rizík a záruky pre spoločnosti pôsobiace v odvetví veternej energie v EÚ

Európska investičná banka v júli 2023 schválila svoj druhý balík REPowerEU. Banka oznámila svoju ambíciu takmer zdvojnásobiť pôžičky, ktoré poskytuje s cieľom prispieť k plneniu Priemyselného plánu Zelenej dohody a aktu o emisne neutrálnom priemysle, a v priebehu piatich rokov zmobilizovať spolu približne 150 miliárd EUR. Tento plán

⁴³ Pri priemernej cene uhlíka 75 EUR za tonu.

⁴⁴ Oznámenie Komisie o revízii SET plánu (predpokladané prijatie v októbri 2023).

čiastočne podporí garančný mechanizmus Programu InvestEU. Európski výrobcovia strategických emisne neutrálnych technológií, súvisiacich komponentov dodávateľského odvetvia a strategických surovín budú predstavovať jednu z prioritných oblastí/oblastí činnosti tohto úsilia. Plán bude zahŕňať výrobnú kapacitu EÚ odvetvia veternej energie na pevnine a na mori.

Komisia a Európska investičná banka spoločne pracujú s veľkou naliehavosťou na **špecializovanom nástroji na poskytovanie dodatočných záruk na kreditné expozície komerčných bánk** kľúčovým dodávateľom pre odvetvie veternej energie, čím sa zvýši prístup k preddavkovým platbám a linkám záruk na plnenie. Spoločným cieľom Komisie a EIB je spustenie nového nástroja v nasledujúcich troch až šiestich mesiacoch. Tým sa zmierni finančný tlak vyplývajúci z čoraz väčšej knihy objednávok, ktorý zhoršujú makroekonomické problémy, ako je zvyšujúca sa inflácia, úrokové sadzby, ako aj značné narušenia dodávateľského reťazca.

Komisia v rámci platformy STEP takisto navrhuje zvýšiť záruku EÚ o 7,5 miliardy EUR prostredníctvom špecializovaného segmentu Programu InvestEU, ktorým by sa zvýšila schopnosť skupiny EIB a ďalších implementujúcich partnerov podporovať investície do rozvoja a výroby čistých a ostatných technológií, a to aj v prípade odvetvia veternej energie.

Činnosti zvýšenia koordinácie medzi vonkajšími finančnými nástrojmi (s agentúrami členských štátov pre vývozné úvery, ktoré pracujú súbežne s poskytovateľmi rozvojového financovania, a to najmä v kontexte stratégie Global Gateway) podporia okrem iného projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie vrátane projektov v oblasti veternej energie.

Opatrenie 9: Členské štáty musia v plnej miere využívať flexibilitu, ktorú im poskytujú pravidlá štátnej pomoci, v prospech hodnotového reťazca veternej energie v EÚ

Členské štáty by mali v plnej miere využívať príležitosti, ktoré im poskytujú pravidlá dočasného krízového a transformačného rámca na podporu výroby veternej energie v EÚ. Pokiaľ ide o určité krízové oddiely dočasného krízového a transformačného rámca, ktorých platnosť má uplynúť do konca roka, Komisia sa poradila s členskými štátmi a čoskoro prijme rozhodnutie o ich prípadnom predĺžení, pričom zohľadní potrebu zabezpečiť rovnaké podmienky v rámci EÚ. Ďalšie oddiely určené na podporu prechodu na emisne neutrálne hospodárstvo, ktoré členským štátom umožňujú urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov vrátane veternej energie, a na podporu strategických investícií na výrobu zariadení nevyhnutných na prechod na emisnú neutralitu vrátane veterných turbín, ich kľúčových komponentov a súvisiacich kritických surovín sú k dispozícii až do konca roku 2025.

Opatrenie 10: Komisia posilní dialóg s investormi s cieľom podporiť atraktivnosť investícií do odvetvia veternej energie v EÚ

Komisia aktívne komunikuje so zainteresovanými stranami, najmä s investormi dlhodobého kapitálu v rámci dialógu investorov, o riešeníach, ako zvýšiť konkurencieschopnosť odvetvia veternej energie v EÚ, pokiaľ ide o prilákanie investícií na celosvetovej úrovni. To pomôže znížiť potrebu verejnej podpory. Pozornosť sa venuje príležitostiam a zraniteľným miestam odvetvia – prevádzkovým, finančným a konkurenčným – a spôsobom, ako posilniť prednosti Európy a riešiť naše nedostatky.

Ešte v roku 2023 Komisia usporiada špecializované stretnutie s dlhodobými investormi, aby lepšie pochopila hlavné prekážky, ktoré bránia atraktivnosti investícií do odvetvia veternej

energie v EÚ, a najlepší spôsob, ako ich riešiť. Stretnutie bude zamerané na príležitosti na zabezpečenie rýchlejšieho prístupu k financovaniu zo súkromných zdrojov a jeho využívania, ako aj na diskusie o investičnom prostredí v Európe vrátane účinného a prípadne zjednodušeného regulačného prostredia pre investície do odvetvia veternej energie.

IV. ZABEZPEČENIE SPRAVODLIVÉHO A KONKURENCIESCHOPNÉHO MEDZINÁRODNÉHO PROSTREDIA

Priemysel výroby veterných zariadení v EÚ preukázal, že za spravodlivých podmienok je vysoko konkurencieschopný na svojom domácom trhu aj na zahraničných trhoch. EÚ by mala vytvoriť priaznivé prostredie, v ktorom bude priemysel EÚ súťažiť, inovovať, investovať a vyvážať na zahraničné trhy v súlade s medzinárodnými záväzkami.

Opatrenie 11: Komisia uľahčí prístup výrobcov z EÚ na zahraničné trhy

Komisia bude naďalej využívať rozsiahlu sieť obchodných dohôd na posilnenie konkurencieschopnosti odvetvia veternej energie v EÚ, a to aj prostredníctvom ich účinného vykonávania a presadzovania⁴⁵. Komisia rovnako prisudzuje vysoký význam **prebiehajúcim obchodným rokovaniam** s cieľom uzatvoriť zásadné kapitoly o energetike a surovinách, ako aj ďalších príslušných ustanovení týkajúcich sa odvetvia veternej energie. Tieto dohody pomáhajú odvetviu veternej energie diverzifikovať a znižovať riziko jeho dodávateľských reťazcov a zároveň riešiť strategické závislosti, najmä od surovín a od ďalších medziproduktov. Komisia preto ďalej **zintenzívni rokovania o obchodných dohodách**, ktoré by posilnili postavenie spoločností z EÚ, a to aj v odvetví veternej energie, a zabezpečili nenarušený prístup na zahraničné trhy. Priemyselné partnerstvá zamerané na emisnú neutralitu okrem toho podpora prítomnosť európskych spoločností na kľúčových trhoch. Komisia sa okrem toho bude usilovať o väčšiu strategickú spoluprácu a ďalšie iniciatívy v tomto odvetví v susedstve EÚ.

EÚ bude rovnako spolupracovať so svojimi partnermi v Svetovej obchodnej organizácii (WTO) na príprave **súboru pravidiel pre subvencie** s cieľom zvýšiť transparentnosť štátnych zásahov a zabrániť pretekom v poskytovaní dotácií, ktoré prispievajú k zvyšovaniu obchodných konfliktov a oslabujú spoluprácu potrebnú na dosiahnutie globálnych cieľov v oblasti klímy. Začiatok práce je naplánovaný na február 2024 počas Konferencie ministrov WTO.

Nástroj medzinárodného obstarávania (NMO)⁴⁶ dáva EÚ páku na presvedčenie jej obchodných partnerov, ktorí ešte neprijali záväzky v oblasti verejného obstarávania (v rámci Dohody WTO o vládnom obstarávaní alebo v rámci dvojstranných dohôd o voľnom obchode), aby otvorili svoje trhy verejného obstarávania podnikom z EÚ. V prípade existencie odôvodnených tvrdení priemyselných subjektov z EÚ o obmedzenom prístupe k tovaru a službám súvisiacim s veternou energiou v krajine mimo EÚ v súvislosti s verejným obstarávaním Komisia môže začať vyšetrovanie v rámci nástroja medzinárodného

⁴⁵ Obchodné dohody EÚ obsahujú ustanovenia, ktoré zakazujú obmedzenia dovozu a vývozu, požiadavky na miestny obsah, ako aj otvorenie prístupu k verejnemu obstarávaniu.

⁴⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1031 o prístupe hospodárskych subjektov, tovaru a služieb z tretích krajín na trhy Únie s verejným obstarávaním a koncesiami, ktoré nadobudlo účinnosť 29. augusta 2022.

obstarávania s cieľom otvoriť tento trh prevádzkovateľom z EÚ prostredníctvom konzultácií s dotknutou krajinou mimo EÚ. Nástroj medzinárodného obstarávania takisto umožňuje EÚ obmedziť prístup na jej trhy verejného obstarávania tým, že uloží príslušné opatrenie NMO v prípade, že uvedené konzultácie nevedú k očakávanému otvoreniu trhu krajiny mimo EÚ.

Opatrenie 12: Ochrana vnútorného trhu pred narušeniami obchodu a ohrozením bezpečnosti a verejného poriadku

Komisia bude v spolupráci s európskym odvetvím veternej energie dôsledne **monitorovať prípadné nekalé obchodné praktiky**, z ktorých majú prospech zahraniční výrobcovia veterných zariadení. Súčasťou tohto monitorovania bude prísne preverovanie potenciálneho subvencovania výrobkov súvisiacich s veternou energiou dovážaných do EÚ. V odôvodnených prípadoch Komisia aktivuje svoje nástroje na ochranu obchodu. Pokiaľ zahraničné subvencie deformujúce trh umožňujú výrobcom veterných zariadení, ktorí sú ich príjemcami, úspešne sa zúčastňovať na postupoch verejného obstarávania alebo na koncentráciách, do ktorých sú zapojené cieľové spoločnosti z EÚ, **EÚ využije aj opatrenia stanovené v nariadení o zahraničných subvenciách. Európske odvetvie veternej energie sa vyzýva na predkladanie ďalších dôkazov.** Komisia posúdi všetky dôkazy o údajných nekalých postupoch predložené odvetvím alebo pochádzajúce z iných nezávislých zdrojov.

Komisia bude motivovať členské štáty, aby v plnej miere zohľadnili riziká pre **kritické energetické infraštruktúry**, keď budú vykonávať svoje mechanizmy preverovania z dôvodov bezpečnosti alebo verejného poriadku. Komisia v plnej miere využije mechanizmus spolupráce **podľa nariadenia o mechanizme preverovania priamych zahraničných investícií**⁴⁷ s cieľom zabrániť prípadnému ohrozeniu bezpečnosti a verejného poriadku súvisiacemu so zahraničnými investíciami do odvetvia veternej energie v EÚ.

Opatrenie 13: Posilnenie normalizácie v odvetví veternej energie

Technické normy v aktuálnej fáze vývoja odvetvia veternej energie predstavujú kľúčový nástroj na zabezpečenie interoperability, zníženie nákladov a zrýchlenie zavádzania na trhu, pokiaľ ide o technológie veternej energie na pevnine a na mori. Hoci Medzinárodná elektrotechnická komisia (IEC) prijala široký okruh noriem, ktoré ako európske normy prijal Európsky výbor pre normalizáciu v elektrotechnike (CENELEC), dodatočné normy by mohli prispieť k ďalšiemu zvýšeniu efektívnosti a udržateľnosti veterných zariadení a k odstráneniu prekážok brániacich ich zavádzaniu v celej EÚ. Konkrétne je na zabezpečenie strategickej autonómie v kľúčovom odvetví, ako je odvetvie veternej energie, dôležité obehové hospodárstvo, ktoré zároveň znižuje jeho vplyv na životné prostredie v súlade s Európskou zelenou dohodou. Normy by mohli posilniť aj priemyselný ekosystém, a to najmä vtedy, ak sa skombinuje so súbežnou prácou v oblasti koncepcie aukcií energie z obnoviteľných zdrojov. Prostredníctvom podpory normalizácie na medzinárodnej úrovni a zabezpečenia aktívnej účasti EÚ sa takisto podporí schopnosť európskeho odvetvia veternej energie lepšie súťažiť s globálnymi konkurentmi v oblasti kvality.

Na **podporu prijatia noriem EÚ a medzinárodných noriem pre odvetvie veternej energie** do konca roku 2023 sa prijímú tieto opatrenia:

⁴⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/452 z 19. marca 2019, ktorým sa ustanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Únie (Ú. v. EÚ L 79I, 21.3.2019, s. 1 – 14).

- v rámci existujúceho fóra na vysokej úrovni pre európsku normalizáciu sa na osobitnom pracovnom zasadnutí pre technológiu veternej energie určia hlavné európske a medzinárodné potreby v oblasti normalizácie, určia sa všetky existujúce prekážky a zvýši sa informovanosť medzi členskými štátmi a v odvetví s cieľom zabezpečiť účasť ich odborníkov na činnostiach tvorby noriem a
- Komisia požiada európske normalizačné organizácie, aby vypracovali návrh európskych normalizačných nástrojov na podporu cieľov aktu o emisne neutrálnom priemysle.

V. ZRUČNOSTI

Odhaduje sa, že do roku 2030 bude v odvetví veternej energie potrebných približne ďalších 100 000 pracovných miest, pričom súvisiace investície do zručností by mohli dosiahnuť asi 850 miliónov EUR⁴⁸. V marci 2021 a v marci 2023 priemyselné združenia v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, zástupcovia subjektov vykonávajúcich inštaláciu čistých technológií, poskytovatelia vzdelávania a odbornej prípravy, výskumné strediská a regionálne siete vrátane zainteresovaných strán z odvetvia veternej energie s podporou Komisie v rámci Paktu o zručnostiach vytvorili rozsiahle partnerstvá v oblasti zručností pre priemyselný ekosystém energie z obnoviteľných zdrojov. Tieto partnerstvá fungujú, potrebujú sa však ďalej rozvíjať, aby mohli plniť svoje ciele.

Opatrenie 14: Rozsiahle partnerstvá v oblasti zručností pre energiu z obnoviteľných zdrojov s cieľom navrhovať projekty, ktoré podporujú rozvoj zručností v sektore energie z obnoviteľných zdrojov vrátane veternej energie

Rozsiahlym partnerstvám v oblasti zručností pre energiu z obnoviteľných zdrojov a pre energiu z obnoviteľných zdrojov na mori sa odporúča, aby čo najskôr identifikovali tie programy EÚ a iniciatívy v oblasti zručností, ktoré ponúkajú najlepší rámec na vykonávanie projektov, ktoré umožňujú zmapovať potreby odvetvia v oblasti zručností, preskúmať profily pracovných miest, vypracovať a prevádzkovať nové moduly odbornej prípravy relevantné pre trh práce a súvisiace materiály a/alebo podporovať rozvoj zručností naliehavo potrebných v odvetví obnoviteľných zdrojov energie, so zameraním najmä na ženy, mladých ľudí (ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy) a starších ľudí. Tieto partnerstvá sa osobitne zameriavajú na udržateľnosť a postupy obehového hospodárstva. To by mohlo zahŕňať žiadosť v rámci výzvy programu Erasmus+ týkajúcu sa koncepcie sektorovej spolupráce v oblasti zručností. Partnerstvo môže mať prínos aj z existujúcich iniciatív, ako je Európske združenie učňovskej prípravy a centrá excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy⁴⁹.

⁴⁸ Správa Komisie: *Employment and Social Developments in Europe. Addressing labour shortages and skills gaps in the EU* (Zamestnanosť a sociálne trendy v Európe. Riešenie nedostatku pracovných síl a chýbajúcich zručností v EÚ), <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26989&langId=en>.

⁴⁹ Napríklad centrum excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy financované z programu Erasmus+ pre „Technické zručnosti pre harmonizovanú energiu z obnoviteľných zdrojov na mori“ (T-shore) má za cieľ vypracovať programy odbornej prípravy a súvisiace zdroje na účely sprostredkovania zručností a kompetencií pracovníkom, ktoré potrebujú pre úspech v odvetví veternej energie na mori.

Akt o emisne neutrálnom priemysle okrem toho uľahčí zakladanie európskych akadémií zručností pre emisne neutrálny priemysel, ktoré sú navrhnuté tak, aby podporovali opatrenia členských štátov pri zvyšovaní úrovne zručností a rekvalifikácii pracovníkov. Akadémie vytvoria obsah výučby a materiály, ktoré sprístupnia poskytovateľom vzdelávania a odbornej prípravy v členských štátoch s cieľom uspokojiť dopyt po kvalifikovaných pracovníkoch v emisne neutrálnom priemysle. Cieľom akadémií, z ktorých sa každá zameriava na jednu technológiu emisne neutrálneho priemyslu vrátane technológie, ktorá sa má spustiť a ktorá je zameraná na odvetvie veternej energie, je vyškoliť 100 000 vzdelávajúcich sa osôb do troch rokov od ich zriadenia.

VI. ZAPOJENIE PRIEMYSLU A ZÁVÄZKY ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

Popri opatreniach prijatých Európskou úniou a členskými štátmi opatrenia prijaté samotným európskym odvetvím veternej energie takisto prispievajú k stabilnejšiemu a ziskovejšiemu podnikateľskému prostrediu. To sa okrem iného týka aktívnejšieho zaistenia voči inflácii a cenovej volatilitate jeho hlavných vstupov, ako sú suroviny, rozvoja ďalších dlhodobých partnerstiev medzi výrobcami veterných zariadení a prevádzkovateľmi veternej energie, ktoré môžu slúžiť v prospech výrobcov aj prevádzkovateľov.

Opatrenie 15: Charta EÚ v oblasti veternej energie

Na rozšírenie zavádzania veternej energie a výrobných kapacít v EÚ Komisia vyzýva členské štáty a zástupcov odvetvia veternej energie, aby sa do konca roku 2023 prihlásili k dobrovoľným záväzkom v rámci charty v oblasti veternej energie. V nadväznosti na dialóg investorov sa Komisia bude usilovať o zapojenie finančných investorov do charty v oblasti veternej energie alebo o rozšírenie charty o tieto subjekty, hneď ako to bude uskutočniteľné.

Cieľom charty, ktorá vychádza z tohto akčného plánu a jeho politík, je zosúladiť a rýchlo vykonať opatrenia Komisie, členských štátov a zainteresovaných priemyselných subjektov a zároveň preukázať spoločné a koordinované úsilie o zlepšenie základných podmienok európskeho odvetvia veternej energie. Komisia bude úzko spolupracovať s členskými štátmi a zainteresovanými priemyselnými subjektmi na príprave presných záväzkov charty, a to na základe konzultácií so sociálnymi partnermi. Uistenia, ktoré tento akčný plán a charta poskytnú, by odvetviu mali umožniť zvýšiť investície a zabezpečiť rozšírenie jeho výrobných kapacít v záujme plnenia očakávaného zvýšenia dopytu po projektoch v oblasti veternej energie v nasledujúcich rokoch.

6. ZÁVERY A ĎALŠIE KROKY

Odvetvie veternej energie je pýchou Európy. EÚ má stabilnú výrobnú základňu a množstvo spoľahlivých navrhovateľov veterných parkov s celosvetovým dosahom. Toto odvetvie sa vyznačuje veľkou inovačnou silou a vynaliezavosťou a predstavuje úrodnú pôdu pre rozvoj nových zručností. Európske spoločnosti, ktoré pôsobia v odvetví veternej energie, zohrávajú kľúčovú úlohu v prebiehajúcej transformácii nášho energetického systému a pri dosahovaní našich ambiciózných cieľov v oblasti klímy a energetiky. Odvetvie veternej energie popri ostatných emisne neutrálnych priemyselných odvetviach dostatočne pripravilo EÚ na transformáciu na čisté a obehové hospodárstvo budúcnosti. Odvetvie veternej energie EÚ má

prospech z hospodárskej súťaže a v jej dôsledku je svetovým lídrom. Stanovuje trendy a normy pre celý svet. Európska spolupráca v oblasti veternej energie s medzinárodnými partnermi vytvára nové trhy a poskytuje globálne riešenia pre nahradenie fosílnych palív.

Z tohto dôvodu sa európske odvetvie veternej energie musí rozšíriť a toto odvetvie teraz musí investovať, aby sa priemysel EÚ a občania mohli chopiť príležitostí vyplývajúcich z Európskej zelenej dohody a z celosvetového úsilia o dekarbonizáciu. Aby to bolo možné, odvetvie potrebuje väčšiu predvídateľnosť a prehľadný a spoľahlivý zásobník projektov. Vyžaduje si spoľahlivý obchodný model, ktorým sa zabezpečí primeraná ziskovosť a prístup k financovaniu na rast a prilákanie investorov. Na integráciu vyrobenej veternej energie sú potrebné rozšírené a posilnené sústavy. A potrebuje tiež spravodlivú hospodársku súťaž.

Nesmieme strácať čas. Tento akčný plán je preto zameraný na dosiahnutie konkrétnych výsledkov už v nadchádzajúcich mesiacoch. Vykonávaním tohto akčného plánu Európskou úniou, členskými štátmi a odvetvím sa podporí európske odvetvie výroby veterných zariadení pri prekonávaní ťažkostí a zvyšovaní jeho konkurencieschopnosti s cieľom zabezpečiť, aby toto odvetvie v plnej miere prispievalo k prebiehajúcej energetickej transformácii.

Tento akčný plán dáva európskemu odvetviu veternej energie uistenie, že v EÚ má silnú, udržateľnú a dlhodobú budúcnosť. **Komisia preto vyzýva členské štáty a odvetvie, aby podporili tento akčný plán** a vykonali opatrenia v súlade so svojimi príslušnými úlohami. Komisia vyzýva **Parlament, Radu a ďalšie inštitúcie EÚ**, aby prispeli k tomuto úsiliu podporou cieľa tohto akčného plánu.

**PRÍLOHA I – EURÓPSKY AKČNÝ PLÁN V OBLASTI VETERNEJ ENERGIE
V SKRATKE**

Kategória	Opatrenia/nástroje	Harmonogram
Urýchlené zavádzanie prostredníctvom zvýšenej predvídateľnosti a rýchlejšieho vydávania povolení	1. Komisia a členské štáty spolupracujú na urýchlení vydávania povolení. Iniciatíva „Accele-RES“ – prednostná transpozícia a vykonávanie revidovanej smernice OZE. Dočasný núdzový režim	Štart v novembri 2023
	2. Členské štáty zvýšia viditeľnosť plánu realizácie projektov v oblasti veternej energie prostredníctvom záväzkov o veternej energii, zverejnenia strednodobých harmonogramov aukcií, dlhodobých plánov zavádzania obnoviteľných zdrojov energie	Štart v novembri 2023
	3. Komisia prijme akčný plán na uľahčenie budovania sústav	November 2023
Lepšia koncepcia aukcií	4. Členské štáty do svojich aukcií zahrnú objektívne, transparentné a nediskriminačné kvalitatívne kritériá a opatrenia s cieľom maximalizovať mieru plnenia projektov, ktoré sa budú opierať o odporúčania a usmernenia Komisie	Čo najskôr
	5. Boj proti kybernetickobepečnostným rizikám a riešenie aspektov ochrany údajov	Štart začiatkom roku 2024
	6. Komisia zvýši využívanie strategického verejného obstarávania v rámci stratégie Global Gateway	Po prijatí
Prístup k financovaniu	7. Komisia uľahčí prístup k financovaniu EÚ	Do konca roka 2023
	8. EIB poskytne nástroje na znižovanie rizík a záruky pre spoločnosti pôsobiace v odvetví veternej energie v EÚ	4. štvrťrok 2023
	9. Členské štáty musia v plnej miere využívať flexibilitu, ktorú im poskytujú pravidlá štátnej pomoci, v prospech hodnotového reťazca veternej energie v EÚ	Po prijatí
	10. Komisia posilní dialóg s investormi s cieľom podporiť atraktivnosť investícií do odvetvia veternej energie v EÚ	Do konca roka 2023
Vytvorenie spravodlivého a konkurencieschopného medzinárodného prostredia	11. Komisia uľahčí prístup výrobcov z EÚ na zahraničné trhy	Po prijatí
	12. Ochrana vnútorného trhu pred narušeniami obchodu a ohrozením bezpečnosti a verejného poriadku	Po prijatí
	13. Posilnenie normalizácie v odvetví veternej energie	Štart koncom roka 2023
Zručnosti	14. Rozsiahle partnerstvá v oblasti zručností pre energiu z obnoviteľných zdrojov s cieľom navrhovať projekty, ktoré podporujú rozvoj zručností v sektore energie z obnoviteľných zdrojov vrátane veternej energie	Do polovice roka 2024
Zapojenie priemyslu a záväzky členských štátov	15. Charta EÚ v oblasti veternej energie	December 2023